

"Kansan on kohottava oman kansallisen sivistyksen pohjalta".

16/5 - 27.

Pääministeri Väinö Tannerin pitämä puhe Turun yliopiston juhla-illallisilla.

Turun yliopiston järjestämissä juhla-illallisissa yliopiston vihkiäisjuhlan yhteydessä piti pääministeri Väinö Tanner seuraavan ajatusriikkaan puheen:

Arvoisat isäntämme, kunnioitettavat juhlavieraat.

Käytän aluksi tilaisuutta kiittäkseni omasta ja toisten ministerien puolesta isäntiämme niistä ystävällisistä tervehdys-sanoista, joita he ovat meihin kohdistaneet. Koko päivän olemme saaneet nauttia arvokkaasta ohjelmasta ja samalla suurta huolenpitoa isäntiemme puolelta. Mutta tänä iltana meille osoitettu ystävällisyys on kuitenkin ollut omiaan yhä lisäämään meidän viihtyisyyttämme.

Me olemme tänään viettäneet suomalaisen kansallishengen ja kansallisen kulttuurin suurta juhlaa, niin harvinaista juhlaa, ettei monta sen veroista aikakärjoistämme tapaa. Olemme juhlineet ensimmäisen suomalaisen yliopiston tehtävänsä vihmistä.

Ei liene pelkkä sattuma, että Turun suomalaisen yliopiston hanke alkoi samaan aikaan, jolloin maamme valtiollisesti vapautui, itsenäisyytemme kevätpäivinä. Tosin oli ajatus suomalaisen yliopiston perustamisesta Turkuun esiintynyt jo aikaisemmin, mutta Turun Yliopistoseuran varsinainen perustaminen tapahtui kuten tunnettua vallankumouskeväenä 1917. Silloin vilkkaampaan toimintaan ja suureen isänmaalliseen innostukseen heränneet voimat ovat uhri-mieltä osoittaen luoneet suomalaiselle sivistykselle sen laitoksen, jonka olemme tänään virallisesti tarkoitukseensa vihki-neet.

Ei liene myöskään sattuma, että olemme joutuneet viettämään

näitä vihkiäisiä suuren kansallisen herättäjän J.W. Snellmanin syntymäpäivänä. Valitsemalla tämän päivän ovat juhlan toimeenpanijat ilmeisesti halunneet alleviivata, että tämä uusi sivistysahjo haluaa nojautua siihen kansallishenkeen, jota Snellman voimakkaammin kuin kukaan muu tässä maassa on julistanut. Sinä yhteenkuuluvaisuudentunteena, joka luo valtion ja on vaikuttavimpia tekijöitä ihmiskunnan kehityksessä, on kansallisuustunne esiintynyt usein liioiteltunakin ja intohimoja herättävänä ja saattaa toisinaan suhtautua vihamielisesti toisia kansallisuuksia kohtaan. Tämä ei kuitenkaan ole Snellmanin julistaman kansallisuusaatteen tarkoituksena, vaan halusi hän herättää ihmiset ymmärtämään, että kansan on kohottava oman kansallisen sivistyksen pohjalla. Jokainen laitos, joka palvelee tätä tehtävää, suorittaa arvokasta kansallista työtä ja tässä mielessä voimme kaikki tässä maassa niin hyvin porvaristo kuin työväestö ei vain hyväksyä kaiken kansallisissa puitteissa tapahtuvan kulttuurityön, vaan myös antaa sille tehokkaan kannatuksemme.

Samalla kun tämä tilaisuus on suomalaisen kansallishengen merkkipäivä on se myös suuri suomalainen kulttuurijuhla. Turun suomalainen yliopisto on perustettu nimenomaan suomenkielisen tutkimuksen ja opetuksen edistämiseksi sekä suomalaisen kulttuurin kohottamiseksi. Se seikka, että tämän laitoksen perustaminen on voitu suorittaa vapaaehtoisesti, yksityisen avustuksen tietä, asettaa Turun suomalaisen yliopiston loistavaan erikoisasemaan. Se tosiasia, että Suomen suomalainen kansa on kyennyt omin voimin perustamaan tieteellisen korkeakoulun, on todistuksena siitä, että kansamme suomenkielinen aines on saavuttanut sen sekä aineellisen että sivistyksellisen tason, joka oikeuttaa sen saamaan paikan kulttuuri ansojen rinnalla. Sen kautta muodostuu tästä päivästä tavallaan suomalaisen kulttuurin täysikäisyydenpäivä, joka oikeuttaa samanlaiseen tunnelmaan, kuin

tuntee nuorukainen tullessaan luetuksi miesten joukkoon.

Me tunnemme suurta mielenkiintoa sointuvaa äidinkieltämme, omaa kirjallisuuttamme, kotimaamme historiaa ja näitten alojen tutkimuksia kohtaan. Näitä aloja vaalimalla voimme vähäiseltä osaltamme kantaa kortemme suureen yleisinhimilliseen sivistys-kekkoon, ja siten korvata edes murto-osan siitä yhteisestä kulttuuriomaisuudesta, jonka olemme muilta mailta käytettäväksemme saaneet. Useilla maillakin sivistyksen aloilla voi uusi korkeakoulu voimakkaasti myötävaikuttaa kansamme edistystason kohottamiseen ja siten edistää myös sen taloudellista kehitystä. Jos vielä totuusi se toive, että tämä uusi yliopisto voisi suuremmassa määrässä kuin tähän asti maassamme on tapahtunut, läheistytä kansaa ja levittää kulttuurin päivänpäätettä kansan syvienrivien nautittavaksi, joille kulttuurin valo toistaiseksi vain heikosti heijastaa, onnistuisi sen varmaan hankkia itselleen arvokas sija korkeammassa sivistyksessä kaukana kulkevienkin rinnassa.

Arvoisat isännät! Tänä teidän suurena juhlapäivänämme pyydän esittää tasavallan presidentin, maan hallituksen ja suuren juhlayleisön onnentoivotukset Turun suomalaiselle yliopistolle. Olkoon sillä onnea ja menestystä arvokkaassa tieteellisestä tehtävässään, joka tarkoittaa suomalaisen kulttuurin kehittämistä kauneimpaankukoistukseen. Onnistukoon sille herättää kansassamme harrastusta korkeampaa sivistystä kohtaan ja jaksakoon se tyydyttää sen tiedonjanon, jota se työnsä varrella epäilemättä runsaasti tulee kohtaamaan.

Kunnioitettavat juhluvieraat. Samalla kuin minä toivon teidän kaikkien, arvoisat juhluvieraat, yhtyvän lausumaani tunnustukseen juhlatoimikunnalle sen aikaansaamista arvokkaista juhlatilaisuuksista, rohkenen kehoittaa kaikkia länsäolevia yhtymään kolminkertaiseen eläköönhuutoon Turun suomalaisen yliopiston menestykselliseen toiminnalle ja onnelliselle tulevaisuudelle.